

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 421
van **CHRIS STEENWEGEN**
datum: 22 december 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) - Energie

In het kader van het VEKP werden verschillende maatregelen opgenomen die betrekking hebben op energie. Onderstaande deelvragen hebben betrekking op de opvolging van die maatregelen.

1. In het Zonneplan van de Vlaamse Regering van 24 juni 2016 werd de ambitie wat betreft zonnepanelen aangescherpt om 6,4 miljoen zonnepanelen van 230wp te plaatsen in de periode 2016-2020. Dat zou staan voor een bijkomend vermogen van 1472 MW. Deze periode loopt nu stilaan af.

Beschikt de minister al over cijfers waaruit blijkt dat die doelstelling gehaald is?

2. De conceptnota Windkracht 2020 van de Vlaamse Regering van 16 december 2016 legt o.a. volgende concrete acties vast ter ondersteuning van de realisatie van het windenergiepotentieel:
 - Oprichting van een interbestuurlijk overleg naar provinciale doelstellingen windturbines.
 - Ondersteuning provincies in onderzoek en analyse windpotentieel.
 - Maximaliseren windpotentieel Vlaamse havengebieden.
 - Maximaliseren windpotentieel grootschalige industriegebieden.
 - Oprichten thematische werkgroep defensie.
 - Oprichten thematische werkgroep burgerluchtvaart.
 - Mogelijkheden onderzoeken tot versnellen van de doorlooptijd vergunningsprocedures.
 - Verstevigen en verhogen van het draagvlak: Ontwikkelen van een Windgids. Vrijwillige engagementsverklaring met maatregelen tot verhogen van draagvlak.
 - Energetische maximalisatie van gunstige projectzones bevorderen.

- Bepalen van het potentieel voor windenergie op langere termijn.
- Mogelijkheden windturbines bij radarlocaties/luchthavens faciliteren (3 miljoen euro).

Dat alles zou moeten leiden tot 1563 GWh bijkomend windvermogen tegen 2020.

- a) Kan de minister, per concrete actie, mededelen wat er de voorbije 4 jaar is gebeurd?
- b) Hoeveel bijkomend windvermogen is er effectief gecreëerd in de periode 2016-2020?
- c) In juli gaf de minister aan dat zij eind 2020 het Windplan 2025 af wilde hebben.

Is dat plan ondertussen klaar?

3. Het Warmteplan dat op 2 juni 2017 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering bevatte een oplijsting van concrete acties om investeringen in de vergroening van de warmtevoorziening en de aanleg van warmtenetten te stimuleren. Die acties moesten leiden tot het behalen van de productiedoelstelling voor groene warmte van 9197 GWh tegen 2020.

Is die doelstelling gehaald?

4. Eind 2017 werd ongeveer 600 GWh warmte geleverd via stadsverwarmingsnetten. Op basis van geplande en goedgekeurde projecten, wordt verwacht dat dat verder zal stijgen naar 1500 GWh tegen 2020. In het Energieplan 2021-2030 wordt een gemiddelde groei van 250 GWh/jaar doorgetrokken (4000 GWh tegen 2030). De warmte voor die warmtenetten werd in 2017 voor 39% geleverd door hernieuwbare energie, en er wordt geraamd dat dit stijgt naar 52% tegen 2020.

- a) Is de verwachting van 1500 GWh tegen 2020 gehaald?
- b) Hoeveel procent van de warmte voor die warmtenetten werd door hernieuwbare energie geleverd in 2018, 2019 en 2020?

5. In 2018 werden 2726 warmtepompboilers geplaatst in bestaande woongebouwen. In 2019 en 2020 wordt uitgegaan van de plaatsing van 2200 warmtepompboilers in bestaande woongebouwen. In 2019 werd een degressieve premie voor warmtepompboilers gestart: in 2019 bedraagt deze 400 euro, in 2020 300 euro en in 2021, 2022 en 2023 bedraagt deze premie nog 200 euro. Vanaf 2024 wordt geen premie meer uitgegeven voor een warmtepompboiler.

- a) De premieregeling zou in 2020 worden geëvalueerd met het oog op het toevoegen van een voorwaarde inzake actieve sturing.

Heeft die evaluatie al plaatsgevonden? Wat waren de belangrijkste conclusies en zal er een bijsturing (toevoeging van voorwaarden) gebeuren?

- b) Hoeveel warmtepompboilers werden er in 2019 en 2020 geplaatst?
- c) Is de doelstelling om gemiddeld 4500 warmtepompboilers te plaatsen in de periode 2021-2030 per jaar, waarvan 90% in bestaande woongebouwen, nog steeds haalbaar?

6. Om eigenaars te ondersteunen bij hun keuze voor een duurzame verwarming, zou er in 2020 een beslissingsboom worden uitgewerkt. Daaraan zou een communicatie-en sensibilisatiecampagne worden gekoppeld.

- a) Is die beslissingsboom klaar? Is hij al openbaar beschikbaar?
 - b) Is er al zicht op hoe de communicatie-en sensibilisatiecampagne er zal uitzien en van start zal gaan?
7. Om kmo's aan te zetten tot energiebesparende maatregelen, werden sectorale ontzorgingstrajecten voor de doelgroep van kmo's ontwikkeld: de mini-EBO's. Aangezien de doelgroep van kmo's dermate divers is, zowel qua grootte, processen, als besparingsmaatregelen, werd ervoor gekozen om energiebesparingstrajecten op te zetten op sectorniveau. Binnen die mini-EBO trajecten stelt de sectorfederatie een energiecoach aan, gefinancierd door de Vlaamse overheid, om de kmo's te ondersteunen om maatregelen in energie-efficiëntie te nemen.

De sectorfederatie staat in voor de promotie en verspreiding van het traject. Voor de doelgroep van kmo's werden proefprojecten opgezet met sectorfederaties Fevia, Agoria, Horeca Vlaanderen, Boerenbond en Comeos. Na afloop van de proeftrajecten worden de resultaten geëvalueerd.

- a) Zijn de proefprojecten al afgerond?
 - b) Zo ja, hoe werden de resultaten geëvalueerd?
8. De energielening aan 1% voor huidige doelgroepen, zijnde niet-commerciële rechtspersonen en coöperatieve vennootschappen, werd verlengd tot 31 december 2020. Het regeerakkoord bepaalt dat de voorwaarden van de energieleningen zullen worden versoepeld. In het kader daarvan zou een verdere verlenging en eventuele aanpassingen van de 1%-lening na 2020 worden onderzocht.
- a) Is er al zicht op wat deze versoepelingen zullen inhouden?
 - b) Zal er een verlenging plaatsvinden van deze energielening aan 1%? Zo ja, zal dat in de huidige vorm gebeuren of in aangepaste vorm?
9. De Vlaamse overheid stimuleert de Vlaamse markt van energieopslag- en energiemanagementsystemen door de investeringen voor opslag van elektriciteit te ondersteunen via een aankooppremie.

De bestaande premie zou in 2020 worden geëvalueerd.

Heeft die evaluatie al plaatsgevonden en wat waren de belangrijkste conclusies?

10. Voor eind 2020, in uitvoering van de Elektriciteits- en Hernieuwbare Energierichtlijn, ging de Vlaamse overheid een beleidskader dat de ontwikkeling van lokale energiegemeenschappen faciliteert en administratieve lasten en juridische belemmeringen wegwerkt, uitwerken. Mogelijk ging er ook in extra ondersteunende instrumenten worden voorzien.
- a) Is dat beleidskader al klaar?
 - b) Welke extra ondersteunende maatregelen zijn erin opgenomen?
11. In het kader van het stroomlijnen van de administratieve procedures inzake de exploitatie van diepe geothermie, ging er een reglementair kader worden uitgewerkt.

Is dat reeds gebeurd?

12. In het kader van het stroomlijnen van de administratieve procedures ging er werk worden gemaakt van een nieuwe omzendbrief inzake inplanting van windturbines, zonnepanelen en andere HE-installaties.

Door een arrest van het Hof van Justitie waren de sectorvoorwaarden en de omzendbrieven niet langer geldig. In juli 2020 werd een decreet goedgekeurd dat dit probleem moest oplossen.

Welke stappen zal de minister ondernemen om de administratieve procedures verder te stroomlijnen?

ANTWOORD

op vraag nr. 421 van 22 december 2020

van **CHRIS STEENWEGEN**

1. Het bijkomend vermogen van 1.472 MW uit het Zonneplan 2020 betekent een doelstelling van 3.700 MW tegen 2020 van het totaal opgesteld PV-vermogen in Vlaanderen. Het is de verwachting dat dit gerealiseerd zal worden, aangezien er op 30 november 2020 reeds een totaal vermogen van 3.676 MW in dienst en aangemeld was. In de periode 2021-2025 wordt een verdere jaarlijkse groei ingeschat van 300 MW. Vanaf 2025 is in het VEKP een groei van 318 MW voorzien zodat in 2030 een capaciteit van 6,7 GW zon-PV in Vlaanderen wordt bereikt, zoals vooropgesteld in het regeerakkoord. Op 27 november 2020 werd door de Vlaamse Regering de visienota Zonneplan 2025 goedgekeurd met bijkomende maatregelen voor de realisatie van deze groei.
2. De visienota Windplan 2025 werd op 11 december 2020 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Voor een gedetailleerd overzicht van de verschillende vooropgestelde acties verwijs ik u door naar de visienota. Deze visienota bevat ook een beknopte uitvoeringsrapportering aangaande het plan Windkracht 2020. Op basis van voorlopige cijfers (tot begin oktober 2020) bedraagt het bijkomend windvermogen tussen 2016 en 2020 circa 560 MW. Hiermee is er nog een voorlopig tekort van 140 MW in vergelijking met de oorspronkelijke beleidsdoelstelling van in totaal 1,5 GW aan windvermogen in 2020. In de doelstelling van het VEKP werd einde 2019 al rekening gehouden met het gegeven dat in 2020 waarschijnlijk circa 80 MW nog niet gerealiseerd zou zijn. Dit betekent dat er momenteel nog een kloof is van ongeveer 50 MW ten opzichte van de bijgestelde doelstelling in het VEKP. Nadat we definitieve cijfers voor de maanden oktober, november en december 2020 ter beschikking hebben, zal het definitieve verschil met de doelstelling in het plan Windkracht 2020 en het VEKP blijken.
3. In het kader van het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030 (VEKP) werden nieuwe doelstellingen tegen 2030 vastgelegd. De doelstelling voor groene warmte werd voor 2020 geactualiseerd naar een productie van 8.589 GWh. Een aantal projecten hebben vertraging opgelopen, zoals bijvoorbeeld de realisatie van de projecten rond diepe geothermie. Ook de invulling van het potentieel van groene warmte uit biomassa loopt minder snel dan vooropgesteld. Tegen 2030 wordt de invulling van dit potentieel mee in rekening gebracht zoals voorzien in het VEKP. Gegevens van de productie van groene warmte in 2020 zijn nog niet beschikbaar omdat heel wat gegevens bij de bedrijven zelf moeten worden opgevraagd.
4. Gegevens van de warmte geleverd via stadsverwarmingsnetten in 2020 zijn nog niet beschikbaar omdat ze nog bij de warmtenetbeheerders moeten worden opgevraagd. Nadien moeten ze nog worden gevalideerd. Door de ondersteuning in de calls zijn er steeds meer projecten gepland en in aanbouw en verwachten we de vooropgestelde groei te realiseren. Onder meer de indienstname van het grootschalige project Ecluse zal zowel de warmtelevering als het aandeel hernieuwbare energie aanzienlijk doen stijgen.
5. In 2020 werd samen met het Warmtepompplatform een beknopte evaluatie uitgevoerd. Daarbij werd vooral het belang aangehaald van stuurbare systemen zoals de warmtepompboiler in een energiesysteem dat moet kunnen inspelen op een hoger

aandeel variabele hernieuwbare energiebronnen en het verlagen van de pieken. Daarnaast kunnen warmtepompboilers een belangrijke rol spelen in het netbeheer via hun thermische buffer en flexibele aansturing om op hogere temperatuur te werken. Op de meest eenvoudige manier kan dit door de warmtepompboiler te linken aan de PV-installatie en deze bij een grote hoeveelheid aan geproduceerde PV-stroom te laten werken op een hogere temperatuur. De warmtepompboiler kan ook gelinkt worden aan een energiebeheersysteem dat inspeelt op het gedrag en de comfortwensen van de bewoners. Eenmaal er financiële impulsen zullen zijn vanuit flexibele energieprijformules bij de leveranciers (dynamische contract) kan de warmtepompboiler daarop inspelen met een energiebeheersysteem dat gelinkt is aan de digitale meter. Voor investeringen in warmtepompboilers met eindfactuur vanaf 2021, werd bij de wijziging van het Energiebesluit van 18 september 2020, op basis van bovenstaande analyse, een bijkomende voorwaarde opgenomen met betrekking tot de aanwezigheid van een regeling om de warm watertemperatuur te verhogen bij een extern signaal om zo aan thermische opslag te kunnen doen. De premie blijft behouden op 300 euro en wordt niet verder verlaagd. Om eindklanten te helpen bij het kiezen van een warmtepompboiler die over deze regeling voor sturing beschikt, heeft het warmtepompplatform een lijst opgesteld met de warmtepompboilers die hieraan voldoen. In 2019 werden 5.325 warmtepompboilers geplaatst. Cijfers voor 2020 zijn nog niet beschikbaar. De vooropgestelde doelstelling zal worden gehaald.

6. Het VEKA heeft in samenwerking met verschillende stakeholders een beslissingsboom voor woningen uitgewerkt. Deze beslissingsboom wordt publiek beschikbaar gesteld op energiesparen.be/duurzaamverwarmen. De laatste versie dateert van oktober 2020. De beslissingsboom geeft een schematische voorstelling van de drie voornaamste stappen die moeten worden doorlopen richting een lagetemperatuurverwarmingssysteem. Deze beslissingsboom wordt voornamelijk bekend gemaakt via social media. In de communicatie wordt benadrukt dat het noodzakelijk is om nu al te anticiperen op de toekomst en de (toekomstige) vervanging van een verwarmingstoestel goed voor te bereiden.
7. De proeftrajecten met Horeca Vlaanderen en Agoria zijn afgelopen. De projectperiode van de mini-EBO met Fevia werd verlengd tot 31 december 2021. De proeftrajecten met Comeos en Boerenbond lopen nog tot in 2022. Op basis van de eerste resultaten van de proeftrajecten kan worden geconcludeerd dat de uitgeteste aanpak binnen de mini-EBO's interessant is. Vooral de ontzorgende rol van de energiecoach als klankbord en contactpersoon bij praktische en technische vragen blijkt cruciaal. De resultaten uit de mini-EBO bevestigen de noodzaak om deze doelgroep via een regelgevend kader aan te zetten om (rendabele) maatregelen rond energie-efficiëntie uit te voeren. De beleidsnota Energie voorziet daarom dat er een versterkte wetgeving zal worden uitgewerkt voor de doelgroep van niet energie-intensieve ondernemingen. Aangezien uit de proeftrajecten is gebleken dat kmo's een grote nood hebben aan ontzorging, zal bekeken worden of de mini-EBO's kunnen worden verdergezet als flankerend instrument aan dit nieuwe regelgevend kader.
8. Het VEKA zal in de loop van 2021 een evaluatie uitvoeren omtrent de bestaande energieleningen voor de prioritaire doelgroep. Op basis van de evaluatie zal worden beslist over eventuele bijstellingen. Wat betreft de 1%-energieleningen voor niet-commerciële rechtspersonen en coöperatieve vennootschappen: dienaangaande werd in 2020 reeds beslist de rentevoet terug te brengen van 1% naar 0% en het aanbod niet langer te beperken in de tijd. Vanaf 1 januari 2021 kunnen nieuwe eigenaars van een woning of appartement beroep doen op het renteloos renovatiekrediet. Wie een woning met een slechte energieprestatie koopt en binnen de vijf jaar de energieprestatie daarvan aanzienlijk verbetert, zal aansluitend bij het hypothecair krediet voor de verwerving van het pand, ook een renteloos renovatiekrediet kunnen afsluiten (gaande van 30.000 tot 60.000 euro). Wie een woning erft of geschonken krijgt, kan volgens gelijklopende modaliteiten een energielening+ bekomen bij het

energiehuis. Met dit nieuw kredietaanbod wordt tegemoet gekomen aan de bepaling uit het regeerakkoord.

9. In 2020 werd de bestaande premie voor een thuisbatterij, die in 2019 werd ingevoerd, beknopt geëvalueerd. In 2019 en 2020 werden er ongeveer 172 unieke premies aangevraagd, goed voor een bedrag van ongeveer 370.000 euro. De reden waarom er een beperkt aantal premies zijn aangevraagd, heeft te maken met de terugdraaiende teller voor PV-installatie die tot eind 2020 werd geplaatst en de investering in een thuisbatterij minder interessant maakte. Vanaf 2021 valt de terugdraaiende teller weg en wordt verwacht dat de investeringen in een thuisbatterijsysteem sterk zullen toenemen. Toch is een premie nog steeds nodig om een aanvaardbare terugverdientijd te bekomen. Daarom werd er ook beslist om de bestaande premieregeling tot eind 2021 te verlengen. In de loop van 2021 wordt de premie voor thuisbatterijen opnieuw geëvalueerd. Verder werd er, voor het arrest van het Grondwettelijk Hof, ook beslist om het premiebedrag te verlagen naar 200 euro/kWh, met een maximum van 1 800 euro. Hierdoor kunnen er met eenzelfde budget meer premies worden voorzien. Deze verlaging gaat in vanaf 1 april 2021.
Nu honderdduizend prosumenten die reeds over een digitale meter beschikken hun terugdraaiende teller verliezen, zal ik bekijken op welke manier ik de batterijpremie kan inzetten om het zelfverbruik van deze groep, en prosumenten in het algemeen, kan helpen verhogen. Hiervoor zal ik binnenkort een nieuw voorstel aan de Vlaamse Regering voorleggen die de verlaging die ingaat vanaf 1 april 2021 grotendeels terugdraait.
10. In uitvoering van de Elektriciteits- en Hernieuwbare Energierichtlijn werd inderdaad een ontwerp van decretaal beleidskader voorbereid voor energiegemeenschappen van burgers en hernieuwbare energiegemeenschappen. De Vlaamse Regering hechtte op 30 oktober 2020 haar principiële goedkeuring aan een ontwerp van decreet dat het regelgevend kader voor deze energiegemeenschappen creëert. Op 11 december 2020 hechtte de Vlaamse Regering een tweede keer haar principiële goedkeuring aan dit ontwerp. Het advies van de Raad van State werd ontvangen en wordt bestudeerd. In 2021 zal het uitvoeringsbesluit verder worden uitgewerkt en zal met de stakeholders worden bekeken welke ondersteunende maatregelen kunnen overwogen worden voor energiegemeenschappen.
11. Het juridisch kader voor het opsporen en winnen van diepe aardwarmte werd reeds uitgewerkt en bij decreet d.d. 25 maart 2016 ingevoegd in het Decreet betreffende de Diepe Ondergrond d.d. 8 mei 2009 (kortweg Decreet Diepe Ondergrond). Deze regelgeving bevat bepalingen inzake 1/ de aanvraagprocedure voor het opsporen en het winnen van diepe aardwarmte, 2/de vergunningscriteria en -voorwaarden, 3/ verplichtingen van de vergunninghouders, 4/ wijziging, overdracht, intrekking, schorsing en afstand van de vergunning, 5/ bijzondere bepalingen, 6/ het bezetten van gronden door de vergunninghouder en 7/ de vergoeding van schade. De waarborgregeling voor het opsporen en het winnen van diepe aardwarmte werd bij decreet d.d. 2 maart 2018 ingevoegd in het Decreet Diepe Ondergrond. Het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Decreet Diepe Ondergrond d.d. 15 juli 2011 geeft verdere uitvoering aan de vermelde decreetbepalingen. Het besluit werd ingevolge het decreet van 25 maart 2016 aangevuld via het besluit van de Vlaamse Regering d.d. 28 oktober 2016 en ingevolge het decreet van 2 maart 2018 aangevuld via het besluit van de Vlaamse Regering d.d. 20 april 2018.
12. Voor grootschalige windturbines vormt de omzendbrief RO/2014/02 'afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines' vandaag het richtingskader. De ruimtelijke criteria in de omzendbrief bieden op zich een goed kader en wordt ook vanuit de sector als een positief en werkbaar instrument aanzien. Onder andere op basis van het uitgewerkte beleidskader BRV, zullen de bestaande kaders geëvalueerd worden en eventueel geactualiseerd of opgemaakt. Desgevallend kan een omzendbrief

worden opgemaakt voor de kleine en middelgrote windturbines. Met het arrest van 25 juni 2020 neemt het Hof van Justitie de stelling in dat voor de vaststelling van de sectorale voorwaarden voor windturbines, zoals opgenomen in titel II van het VLAREM, de plan-MER-plicht gold. Middels het Validatiedecreet werden de sectorale normen gevalideerd, en kunnen deze nog drie jaar na de inwerkingtreding van het decreet worden toegepast. Tegelijk werd aan de Vlaamse Regering de opdracht gegeven nieuwe sectorale normen vast te stellen, met voorafgaand de opmaak van een plan-MER, binnen een termijn van 3 jaar. De opmaak van het plan-MER gaat binnenkort van start. U stelt de vraag naar welke stappen ik nog verder zal ondernemen om administratieve procedures verder te stroomlijnen. Daarbij moet natuurlijk eerst de vraag gesteld worden welke noden er nog zijn. De laatste jaren werden namelijk al vele stappen ondernomen. Conform de beleidsnota werd ondertussen gestart met een globale evaluatie van de werking van het Omgevingsvergunningsdecreet met de bedoeling deze af te ronden voor de zomer van 2021. Ook de bevoegdheidsverdeling valt binnen de scope van de evaluatie waarbij zal worden onderzocht of en hoe de indelingslijsten aangepast kunnen worden met het doel de projecten door de meest aangewezen overheid te laten beoordelen. De bedoeling moet zijn om een robuust en consequent vergunningsbeleid te hanteren. Opeenvolgende beroepsprocedures moeten daarbij maximaal worden vermeden. In het kader van een optimalisatie van de vergunningsprocedure maak ik eveneens werk van een hervorming van de MER naar een slank en efficiënt instrument dat de besluitvorming beter en krachtiger maakt en onze leefomgeving voldoende beschermt. Daarnaast zal ik ook nagaan, zeker in het kader van windturbines, of er verdere optimalisatie kan gebeuren in de procedures om repowering te stimuleren, conform de Europese Richtlijn 2018/2001 inzake repowering.